

Digitale Goodiebag

Verder met Kansrijke Start

WIL JIJ MET JOUW COALITIE WERKEN AAN HET VERDUURZAMEN VAN DE SAMENWERKING DOOR EEN KANSRIJKE START?

Op dit moment wordt in ruim 270 lokale coalities hard gewerkt aan het ondersteunen van (aanstaande) gezinnen tijdens de eerste 1000 dagen. In het coalitieakkoord is besloten tot een duurzame, structurele aanpak met de ambitie dat er over een aantal jaren in elke gemeente een lokale aanpak Kansrijke Start wordt uitgevoerd. Dit vraagt om het inzetten op het versterken, uitbouwen en structureel verankeren van de lokale Kansrijke Start aanpak. In deze goodiebag vind je allerlei tips die helpen bij het verduurzamen van de lokale of regionale coalitie.

1. Samen luisteren naar de mensen om wie het gaat

In deze **infosheet** vind je praktijkvoorbeelden, handvatten en tips om je op weg te helpen.

Eén van de succesfactoren van een Kansrijke Start aanpak is om samen te werken met de mensen om wie het gaat. Zonder die samenwerking wordt de kans groter dat de Kansrijke Start aanpak de plank mislaat, niet aansluit bij de behoeften en dat je niet de mensen bereikt die je wilt bereiken.

De perspectieven en inzichten van (aanstaande) ouders in kwetsbare situaties zijn bepalend in jullie aanpak. Het is van belang het samenwerken met de mensen om wie het gaat in het gehele proces in te bedden: beginnend bij het ophalen van vragen en bespreken van behoeften die bij hen leven, het samen komen tot oplossingen en het algehele proces van monitoring tot en met evaluatie

Tekening ter plekke gemaakt door John Prop

2. Duurzaam samenwerken; aan welke knoppen kun je draaien

Duurzaam samenwerken, welke elementen zijn daarbij van belang? Oftewel aan welke knoppen kun je draaien? Drie sprekers pitchen de knoppen die zij belangrijk vinden bij duurzaam samenwerken. Rode draden bij de sprekers zijn maak expliciet wat er gebeurt en speelt in de coalitie, benoem en bespreek ze met elkaar en duurzaam samenwerken betekent het in de gaten houden van en inspelen op verandering op meerdere vlakken.

A. Manon de Caluwé (Common Eye) Levensloop van netwerken

“Coalities hebben een natuurlijke levensloop. Daar hoort vaak ook een zogenaamde netwerkdip bij. Laat je daar niet door uit het veld slaan, maar bespreek het met elkaar. Vaak geeft het aan dat het tijd is voor een volgende fase”.

Manon vertelde in haar pitch over de levensloop van netwerken en de vier levensfasen: initiëren/starten, inrichten en bestendigen, samenwerken & verankeren en doorontwikkeling & richting vinden. Zij deed dat vanuit de vijf condities van samenwerken. Per fase gaf Manon aan wat de fase kenmerkt en wat er te doen is. Het is belangrijk met elkaar expliciet te maken in welke fase je zit en het gesprek te voeren over de toekomst. Kijk daarbij steeds één levensfase vooruit: kun je je daar als coalitie al op voorbereiden?

Meer weten?

- Volledige handreiking levensloop van netwerken: **Lokale coalitie - Een tegen eenzaamheid**
- Condities voor Kansrijke Samenwerking: **Creëren van condities voor kansrijke samenwerking • Samenwerkingslab**
- Werkvormen, tools en instrumenten over samenwerken en coalitievorming: **Samenwerkingslab**

Tekening ter plekke gemaakt door John Prop

B. Pepijn Vos (TNO) Aandachtsgebieden voor duurzaam samenwerken

“Duurzame coalities zijn gericht op het creëren van langdurige meerwaarde voor elke partner, de coalitie en de maatschappij. Ze zijn dynamisch, onder andere qua doel, scope en partnersamenstelling.”

Pepijn ging in zijn pitch in op een aantal aandachtsgebieden voor duurzaam samenwerken: doelen, resultaten & meerwaarde en partnerorganisaties (management). Hij deed dat vanuit zijn kennis en ervaring vanuit alliantie management. Bij de aandachtspunten noemde Pepijn de valkuilen die er kunnen zijn bij langdurige samenwerking. Zo noemde hij bijvoorbeeld het impliciet houden van de organisatiedoelen van partners en het niet checken of de initieel geformuleerde doelen voor elke partner gaande weg nog steeds even voldoende belangrijk, urgent en motiverend zijn. Zeker als de samenwerking langer duurt kan er veel veranderen waardoor het blijven investeren in de samenwerking kan veranderen. Hij noemde verschillende tips om deze valkuilen te voorkomen.

C. Annemarie Wagemakers (WUR) Duurzaam samenwerken; samen leren

“Duurzaam samenwerken is voor mij samen leren door middels van participatief actie onderzoek”

Annemarie zette in haar pitch samen leren centraal. Ze startte met het HALL model met de verschillende factoren die van invloed zijn op de samenwerking. Vanuit haar onderzoek naar samenwerking voegt zij daar de leercultuur aan toe. Samen leren en dat faciliteren maakt dat je de samenwerking kunt verduurzamen en in kunt spelen op de omgeving en veranderingen. Participatief actie onderzoek maakt dat mogelijk. Het is een vorm van co-creatie met monitoring en evalueren als onderdeel. Het belangrijkste is dat je over wat de samenwerking/aanpak oplevert en hoe het samen gaat in dialoog gaat met de coalitie. Annemarie reikte meerdere tools aan om hiermee aan de slag te gaan.

Meer weten?

- **Coordinated Action Checklist**
- In deze **infosheet** vind je meer informatie en tools voor het monitoren en evalueren van je aanpak en samenwerking.

Themadocument Samenwerken aan een kansrijke start

Om de aanpak Kansrijke Start vorm te geven, is een goede samenwerking van belang. Het gaat daarbij om brede samenwerking: met partners uit het medische- en het sociale domein, met partners uit de informele ondersteuning en zorg, en natuurlijk (aanstaande) ouders zelf. Meer informatie, praktijkvoorbeelden en tips over samenwerken vind je in dit **themadocument**. Begin 2023 verschijnt de geactualiseerde versie van dit themadocument.

3. Gluren bij de burens

A. Kansrijke Start & Armoede /bestaanszekerheid

"De sociale teams hadden geen idee van wat er gebeurde in die eerste 1.000 dagen, en omgekeerd hadden verloskundigen weinig benul van de enorme impact van bestaansonzekerheid op (aanstaande) moeder en (ongeboren) kind". Jennifer Vreeken (projectleider Week van de Gezonde en Kansrijke Start in Amsterdam)

***Impressie** sessie van Jennifer Vreeken en Danielle Kretz van Gezonde en Kansrijke Start Amsterdam, thema bestaanszekerheid/armoede*

Amsterdam gaat uit van het brede thema bestaanszekerheid, als belangrijke voorwaarde voor een kansrijke start. Niet alleen geldzorgen, armoede en schulden hebben invloed, zo bleek uit een Amsterdamse verkenning, maar ook huisvesting, voeding, et cetera. Het thema bestaanszekerheid is dan ook opgenomen in de Amsterdamse Gezonde en Kansrijke Start aanpak en stond centraal in de Week van de Gezonde en Kansrijke Start. De Week werd een mix aan activiteiten voor professionals en informele ondersteuning uit het medisch- en sociaal domein, samen met ervaringsdeskundigen en op meerdere niveaus: van uitvoer tot bestuur. De week startte met een Webinar bestaansonzekerheid in de eerste 1000 dagen om de basis te leggen: 'hier hebben we het over, dit is de impact'. Daarna volgde drie stadsdeelbijeenkomsten (Noord, Nieuw-West en Zuidoost) waarin het ervaren centraal stond middels het spelen van een serious game. Een virtuele wijksafari bracht het netwerk per stadsdeel in beeld. Tijdens alle bijeenkomsten werden acties en kansen voor de toekomst opgehaald. De week werd afgesloten met een bijeenkomst voor beleid en bestuur: wat kunnen zij bijdragen? Op dit moment geeft Amsterdam handen en voeten aan alle acties die tijdens de week zijn opgehaald.

- **E-zine** met de inhoud en opbrengst van de week van de Gezonde en Kansrijke Start in Amsterdam thema bestaanszekerheid.
- In **deze** infosheet vind je cijfers en feiten en vier handvatten met tips en praktijkvoorbeelden om je op weg te helpen

B. Kansrijke Start & Samenwerken met de mensen waar het om gaat

"Als de samenwerking gelijkwaardig is en ik me als mens gehoord en gezien voel, kan ik veel bijdragen op basis van mijn eigen ervaringen en die van mensen in eenzelfde situatie. Hoe het is om in een bepaalde wijk te wonen, hoe heftig het is als bij je eerste afspraak in de geboortezorg 13 hulpverleners zijn uitgenodigd, wat beter zou kunnen in de plannen van de coalitie". Ervaringsdeskundige Vanessa

Impressie van de sessie met ervaringsdeskundigen Amel Aklouche en Vanessa Egeren en Els Bremer en Hülya Karahisarli (gemeente Utrecht)

In de sessie gaven ervaringsdeskundigen samen met twee medewerkers van de gemeente Utrecht een mini-spiegelbijeenkomst. Zij zaten in de binnenste kring en de deelnemers in de buitenste cirkel als publiek. Deelnemers bedachten vooraf vragen voor het gesprek tussen de ervaringsdeskundigen en beleidsmedewerkers. Het publiek luisterde vervolgens naar de antwoorden op hun vragen tijdens dat gesprek. Een inspirerend voorbeeld van hoe een succesvolle samenwerking eruit kan zien. Tijdens de sessie kwamen een aantal belangrijke thema's voor samenwerken met de mensen om wie het gaat aan bod en werden tips gegeven over bijvoorbeeld inzetten op gelijkwaardigheid, tijd investeren om de mensen om wie het gaat te leren kennen, het blijven voeden van de relatie, en ervoor te zorgen dat de andere coalitieleden ook gaan voelen waarom samenwerken nodig is.

Ben je geïnspireerd en wil je gelijk stappen zetten op dit thema? We ondersteunen je graag op maat om lokaal te starten! Ook start in februari 2023 weer een nieuw leertraject 'samenwerken met de mensen om wie het gaat binnen Kansrijke Start'. Tijdens het leertraject ga je aan de slag met jullie lokale vraagstuk op het thema samenwerking met de mensen om wie het gaat. Mail Marieke Stopel (m.stopel@pharos.nl) als je aan de slag wilt met dit thema of interesse hebt in het leertraject. Bekijk ter inspiratie het afsluitende **Webinar** van het vorige leertraject.

C. Kansrijke Start & Regionaal samenwerken

"Meerwaarde van regionaal samenwerken is van en met elkaar leren op grotere schaal dan alleen gemeenteniveau." Thea Westerink

Impressie van de sessie met Thea Westerink (aanjager Kansrijke Start vanuit GGD Fryslân):

Thea nam de deelnemers mee in haar ervaringen met de regionale samenwerking in de provincie Friesland, waaraan achttien lokale coalities verbonden zijn in een lerend netwerk. Deze samenwerking is ontstaan vanuit een brede Friese samenwerking rondom preventie. Een van de succesfactoren is dat deze positie wordt gedragen door alle wethouders van de gemeenten. Regionale thema's worden vastgesteld op basis van gesprekken met lokale coalities. Soms blijft een thema lokaal. Regionale thema's bij uitstek zijn bijvoorbeeld het prenataal huisbezoek, betaalbaarheid van de kraamzorg en de zorg voor asielzoekers.

Het is belangrijk om kennis en ervaringen te delen en te leren van elkaar, maar ook om te laten zien wat het provinciaal lerend netwerk en wat het oplevert. In 2023 wordt daarvoor een provinciaal symposium georganiseerd. Ook is er het online platform 1sociaal domein.nl, dit helpt om elkaar te vinden, te inspireren en van elkaar te leren.

- In **deze** infosheet vind je praktijkvoorbeelden een stappenplan en tips.

>>>>VERS VAN DE PERS<<<<

Themadocument Bouwstenen en succesfactoren Kansrijke Start aanpak

Meerdere factoren beïnvloeden een kansrijke start. Niet alleen medische-, maar juist ook sociaal- en economische factoren zoals wonen, inkomen, geldzorgen e.d.. Voor het verbeteren van een kansrijke start is daarom een brede, domein overstijgende aanpak nodig. De mogelijkheden en behoeften van (aanstaande) ouders staan daarbij centraal. Wil je je snel inlezen in de mogelijkheden voor een aanpak Kansrijke Start? In dit **themadocument** vind je meer informatie, voorbeelden en tips over de bouwstenen en succesfactoren van een aanpak Kansrijke Start.

Ook handig

- **Kansrijke Start landelijke programma en de vervolgaanpak 2022 - 2025**
- **Pharos informatie over de eerste 1000 dagen**
- **Wegwijzer** kansrijke ontmoetingen
- **Terugblik** conferentie Samen voor een Kansrijke Start CPZ
- **Structureel middelen beschikbaar voor Kansrijke Start**